

Dembowska, Maria

Prace bibliograficzno-dokumentacyjne i informacyjne Biblioteki PAN w Warszawie

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 14/4, 773-774

1969

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

K R O N I K A K R A J O W A

PRACE BIBLIOGRAFICZNO-DOKUMENTACYJNE I INFORMACYJNE
BIBLIOTEKI PAN W WARSZAWIE

Biblioteka PAN w Warszawie, specjalizująca się w gromadzeniu księgozbioru z zakresu szeroko rozumianego naukoznawstwa, prowadzi również działalność dokumentacyjną i informacyjną w tym zakresie. W działalności tej wyróżnić można trzy kierunki.

Dokumentacja zbiorów bibliotecznych. Należą tu katalogi i kartoteki rejestrujące zbiory Biblioteki w całości lub w określonych zespołach. Biblioteka prowadzi — poza katalogami alfabetycznymi książek i wydawnictw ciągłych — katalog rzeczowy całego księgozbioru oraz katalogi księgozbiorów podręcznych, znajdujących się w Czytelni oraz w Dziale Informacji Naukowej.

Prócz tego prowadzone są bieżąco (od 1968 r.) kartoteki tematyczne, obejmujące następujące kategorie publikacji znajdujących się w Bibliotece: dzieła biograficzne dotyczące pracowników nauki polskich i zagranicznych; słowniki i encyklopedie specjalistyczne; publikacje dotyczące historii, organizacji i działalności zagranicznych akademii nauk. Materiały te będą opublikowane.

Przy współpracy z bibliotekami placówek o pokrewnej specjalizacji, Biblioteka redaguje i publikuje kwartalnie (od 1967 r.) *Wykaz nabytków z zakresu naukoznawstwa*, rejestrujący (w układzie rzeczowym) publikacje, które wpłynęły w danym kwartale do tych placówek (poza Biblioteką PAN są to: Zakład Historii Nauki i Techniki PAN, Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Ośrodek Dokumentacji i Informacji PAN, Archiwum PAN, Międzyuczelniany Zakład Badań nad Szkolnictwem Wyższym, Katedra Historii Techniki Politechniki Warszawskiej, Centralny Instytut Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej).

Materiały zawarte w kolejnych zeszytach *Wykazu* są komasowane w dwóch układach: alfabetycznym i systematycznym, tworząc w ten sposób centralny katalog piśmiennictwa naukoznawczego, znajdującego się w zbiorach wymienionych bibliotek.

Biblioteka publikuje również od 1968 r. wykazy czasopism zagranicznych, które wpłynęły do zbiorów Biblioteki w danym roku oraz prowadzi centralny katalog czasopism zagranicznych wpływających (od 1964 r.) do bibliotek PAN i towarzystw naukowych¹.

Prace bibliograficzne. Biblioteka opracowuje *Polską bibliografię naukoznawstwa*; ukazały się dwa jej tomy za lata 1963² i 1964. W przygotowaniu znajdują się tomy za lata 1965—1967, 1968—1969, które powstają według nowej koncepcji przy współpracy z Zakładem Historii Nauki i Techniki PAN i Międzyuczelnianym Zakładem Badań nad Szkolnictwem Wyższym.

Retrospektywne materiały do historii nauki polskiej są zawarte w opracowanych w Bibliotece bibliografiach zawartości czasopism: „Roczników Towarzystwa Warszawskiego Przyjaciół Nauk” z lat 1802—1830 (opracowali H. Michałowicz i Cz. Gutry. Wrocław 1967), „Nauki Polskiej”, tomy 21—25 z lat 1936—1947 (opracowała

¹ Recenzja trzech tomów wydawnictwa (powielonego) *Czasopisma zagraniczne w bibliotekach Polskiej Akademii Nauk* za lata 1964—1966, opracowanego — pod redakcją Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN — przez zespół pracowników Biblioteki PAN w Warszawie w oparciu o wspomniany katalog, ukazała się w „Kwartalniku” nr 1/1968, ss. 183—186.

² Recenzja tego tomu ukazała się w „Kwartalniku” nr 1/1967, ss. 170—173.

F. Jałbrzykowska. Wrocław 1967), „Życie Nauki” z lat 1946—1952 (opracowały K. Kowalczyk i A. Paszkowska. Wrocław 1939).

Biblioteka prowadzi kartoteki bibliograficzne: pracowników nauki polskich i zagranicznych (ok. 14 000 pozycji dotyczących ok. 6 000 osób); zjazdów i konferencji naukowych organizowanych w Polsce; polskich towarzystw naukowych; artykułów z czasopism zagranicznych, obejmującą zagadnienia organizacji nauki w różnych krajach. Przygotowywany jest *Informator o polskich towarzystwach naukowych* (do 1939 r.)³.

Służba informacyjna. Na podstawie swoich zbiorów, katalogów i kartotek dokumentacyjnych Biblioteka udziela (bezpośrednio lub przez telefon) różnego rodzaju informacji w odpowiedzi na kwerendy zgłaszane przez czytelników. Dział Informacji Naukowej Biblioteki podejmuje się także sporządzania tematycznych wykazów piśmiennictwa w zakresie różnych zagadnień naukoznawczych.

W razie potrzeby Biblioteka ułatwia zainteresowanym kontakty z innymi bibliotekami krajowymi i zagranicznymi.

Maria Dembowska

SESJA W SPRAWIE HUTNICTWA PODKARPACKIEGO

Komisja Historii i Zabytków Hutnictwa Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego w Polsce odbyła w dniach 12 — 15 czerwca 1969 r. sesję wyjazdową w Bieszczadach, poświęconą omówieniu dziejów hutnictwa podkarpackiego, obejrzeniu pozostałości po bieszczadzkich zakładach hutniczych, rozważeniu możliwości ich zabezpieczenia oraz popularyzacji tej tematyki. W sesji wzięło udział 21 osób. Referat wprowadzający wygłosił mgr inż. Henryk Jost, a referat o wypalaniu węgla w mielerzach w aspekcie historycznym — mgr inż. Janusz Warmuśński.

W muzeum w Sanoku, które zwiedzono, znajdują się dwa dzwony odlane w Cisnej, jak również okrągły piec pokojowy odlany tamże z surówki. wprost z wielkiego pieca. W muzeum w Przemyśle obejrzano przedmioty żelazne, wykopane na terenie ziemi przemyskiej w czasie badań archeologicznych. Dokonano również wizji lokalnej w Cisnej, gdzie zakład metalurgiczny żelaza został założony przez Jacka Fredrę (ojca Aleksandra). Ślady po tym zakładzie są dziś niemal doszczętnie zatarte, istnieje jednak resztką kanału, doprowadzającego ongiś wodę do napędu młota fryszerskiego, a na terenie wsi można napotkać liczne kawałki żużla, zarówno wielkopiecowego, jak i fryszerskiego. W czasie objazdu zapoznano się też z techniką wypalania węgla drzewnego w mielerzach przez węglarzy przedsiębiorstwa „Las” w Sanoku, oglądając szczegółowo mielerz w trakcie wypalania, a także przygotowania do tego procesu.

Jak wiadomo, dawne hutnictwo na terenach górskich i podgórskich Karpat i Podkarpacia miało wiele wspólnych cech⁴, różniąc się od hutnictwa innych naszych ziem. Chociażby z tych względów warto jest bliższego zainteresowania.

H. J.

³ Por. sprawozdanie z dyskusji nad koncepcją opracowania tego *Informatora* w „Kwartalniku” nr 2/1969, ss. 430—431.

⁴ Dziejom górnictwa i hutnictwa karpacciego poświęcone było spotkanie słowackich i polskich historyków techniki w dniach 28 — 29 maja 1966 r. w Bukowinie Tatrzańskiej; por. sprawozdanie w nrze 1/1967 (ss. 222—223) „Kwartalnika”.